

GÖMÖR-KISHONT

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Előfizetési ár: {
Egész évre . . . 6 frt - kr
Fél évre . . . 3 " - "
Negyed évre . . . 1 " 50 "
Közsegek és néptanítók egész évi előfizetésnél 2 frt árlengedésben részesíttetnek.
Az előfizetési pénzek, valamint a hirdetésért járó díjak a kiadóhivatalhoz, Stefanovics József könyvnyomdájába küldendők.

Szerkesztői iroda:
STEFANOVICS JÓZSEF könyvnyomdájában.
Ide küldendők minden a „Gömör-Kishont” szellemi részének szánt kéziratok és levelezések.

Megjelenik hetenként egyszer:
Vasárnap.
Egyes szám ára 12 kr.

HIRDETÉSEKET
felvesz, melyben a kiadóhivatal, cserencsényi utca özegey Almásiné házában. — Budapest, GOLDBERGER A. V. hirdetési irodája Szervátar 3. sz. — Bécsben, SCHALEK II. I. Wollzeile 12.
Egy négyhasábos petitors hirdetési díja . . . 5 kr
Nyitár soronként . . . 15 "
Bélyegdíj minden egyes hirdetésért . . . 30 "

A sajtószabadság veszedelme.

Jegyezzétek fel ti civilizációnk nagy-szerűségét emlegető boldog optimisták, jegyezzétek fel évkönyveitekbe a többi mellé ezt az esetet.

A tollat, hogy épét ne írjon, — a szót, hogy átokká ne fajuljon — alig képes fékezni az ember, mikor olvassa, hogy pozitív, alkotmányos törvényeink által szerveztetnek nevezett jogállamunkban a kultúra előbajnoka fényes nappal saját lakásán legyilkoltatik épen azok által, kiknek, hogy ily embertelen bűnök el ne követhessenek — örködni volna tisztük, köteleességük.

Ha társadalmi életünk utolsó éveinek eseményeibe bepillantunk, valóban idegrázó képek tárulnak elénk, melyekből rettegve sejtett jövőnkre csak a legszomorubb következtetéseket vonhatjuk. Ősi erkölcsünk, szokásaink, társadalmi életünk minden irányban — s épen a legsebezhetőbb helyeken lettek megtámadva épen azok által, kik koronájuk esküjével fogadtak testvéri hűséget, melyet mi soha meg nem szegtünk!

Ha hazája távol száműzetésben mártírkodó legnagyobb fiát siet meglátogatni a magyar, esendőrökkel toloncozzák végig Magyarországot fővárosan; ha egy jogtalan tett fölötti méltatlankodását akarja kifejezni, veszett ebként lövetik le, ha ez ország kegyeren nyomorult testét hizlalni beparancsolt parvenu lemezáról egy békés polgárt, a gaznak 35 forintot vásárolt jutalom a díja, s ha ősi jelvényünket hitvány rongynak gunyolja egy bérencz szolga, felső tisztségre emeltetik, a megbántott magyar erkölcsi közérzete semmi bevételeivel.

Hiszen „kutya” a magyar, ugy-e tisztelt uraim, lehet útni, ebcsontja beforr, s birkatürellemmel várja az újabb csapást?

Csak számitsatok erre jó urak, mi majd csak arra számíttunk, amit bizton tudunk, hogy:

TÁRCZA.

EMLEKSZEL-E?

Ha néha csendes, boldog otthonodban, Csillagsugárzó titkos éjfélen, Mikor lelked el-elmereng a multban, S tündérvarázs ül alvó sziveden, Midőn fénylő csillag a mes-ziségben Ragyogva fut közénk a földre le: Ki messze tőled elhagyott vidéken.... Reám emlékszel-e?

Oh bár sorsom bősült, szilaj hevében Reményt kioltva üzött, hányt-vetett, S fájo szívem annyi viharba, vészbe Roskadva már-már színt' elvérezett, S lezajlott bár az arany ifjúságnak Lelkemben minden tündér képze: Reád gondolva újra visszaszállnak.... Hát te emlékszel-e?

Emlékszel-e midőn szelíd dalodra Ajkimra is a kedv szeszélye szállt, S örömvirágokon szerte csapongva, Egymásból szittuk szívünk mámorát?

„Még jöni kell, még jöni fog
Egy jobb kor, mely után
Buzgó imádság epedez,
Százszekre ajakán”...

Bartha Miklós, a kolozsvári „Ellenzék” című politikai napilap szerkesztője, az állásával járó kötelessége tudatában megró lapjában egy közös hadseregbeli hadnagyot a miért ez két magyar önkénytest „magyar kutya”-nak nevezett. A tiszt ur felszólítja Bartha, hogy ezért vivjon vele párbajt. A szerkesztő az elégtételadás ily módját — méltán — jogtalannak tudja, a kihívást visszautasítja, késznek nyilatkozva azonban a felelősséget a magát megsértettnek hitt irányában az ügy természetének megfelelőleg — elvállalni. A lehető legudvariassabbnak nevezhető ezen válasza a tiszt urak részéről mi a felelet? Az ököljog korának véres emlékei durvaságaihoz hasonló brutalitással — nagy vitézül, két fegyveres egy védtelen ellen, — rávetik magukat a szerkesztőre s saját lakásán fényes nappal köztudomás szerint a szó szoros értelmében összevagdadják.

Ehez aztán nem kell commentár.

Önmagát a legelfajultabb brutalitással — orgyilkossággá — bélyegzi e tett, melyre csakis közös hadseregbeli tisztjeink közül, akadhattak vállalkozók, kik nem a civilizáció szellemének megfelelő képezetést s utasításokat nyernek ezen vezényszó alatt: szeresd hazádat, s aldozd érette vére-det, életedet; hanem mint öntudatlan gépek felsőbb parancsra mozogni különleges törvényeik minden sorából kirívó eme: „Vorschrift” szerint: „gyűlöld a magyart!”

E vérlázító merényletet politikai szempontból tárgyalni nem feladata e lapnak, de megének közönsége durván megtámadott jog s igazságérzetének remélünk kifejezést adni, midőn a kolozsvári vérengzők hallatlan merénylete ellen a civilizáció, de különösen a sajtószabadság nevében teljes erőnkől tiltakozunk.

Szemem mosolygott és arczom vidám volt,
De érted oh keblemmek mélyibe
Poklok kiolthatatlan kinja lángolt....
Erre emlékszel-e?

Elhagyjanak bár mind. kiket szerettél:
Én nem feledlek téged hűtlenül,
Hidd bár, hogy messze-messze üzve egy él
Ki érted ott is örökre hevül.
De szent czéled ha végre is elérve
Pihenni térsz boldog karok közé,
— Pihenni én — kitudja mely vidékre...
Reám emlékszel-e?

KERESKÉNYI.

URAK S MŰVÉSZEK BÁLJA.

(November 13.)

Nemde szokatlan: „urak és művészek” bálja nálunk — a kanyargó Rima partján ékeskedő — Szombatban? Pedig megessett nálunk az az eset, hogy fiatalaink — (volt biz azok között örege is) retrograd lépésekkel novemberbe tolták vissza a farsangot s áldozni bátorokdtek Terpsichore Madame ó nagyságának, mint a táncművészet istennőjének — a művészetért. (Félek, hogy ez a kújon szedő az utolsóelőtti 8-t k-vá változtatja).

Civilizált állam sajtói s ennek természetes értelemben vett függetlensége, szabadsága nélkül nem képzelhető. A szabad sajtó lehet egyedül biztos óra ugy az egyesek, mint az egész társadalom institutiójában, életében előforduló események s követett eljárásoknak. Ha egy egyének nyilvános állásában elkövetett hibáját a nyilvánosság előtt feltárva megróvjá, csak állásával járó természetes jogával el a sajtó embere, kit hivatásában bármilyen erőszakoskodással terrorizálni a sajtószabadság — közvetve a civilizáció elleni bűnös merénylet nélkül nem lehet.

Mi nevet adjon az ember két oly pribékek; kik ignorálva az egész civilizált világ által elfogadott s törvénynyé szentesített szokást, baromi erőszakkal gyilkolják el a szabadszólást, vérebe folytják a kötelességet teljesítő író, valóban nehéz eitalálni, mert a bűnök névtárában legalább nálunk még eddig nem volt alkalom a sajtógyilkosokat néven nevezni.

Ohajtjuk, — s reméljük is — a megbántott közérzést jogos kívánságának kielégítését. Ohajtjuk s reméljük a jog, az igazság, s az otrombán megtámadott alkotmányos sajtószabadságunk nevében. S ha ez elégtételt — a kiken áll, — megadni nem akarják, megérdemlik, hogy az arculesapott magyar nemzet hatalmas karjaival porrá zúzva a hűtlen sáfárokat füleikbe dörögje Cromwell emez emlékezetes, mondását: „Adjatok helyet becsületesebb embereknek!”... Lőrinczy Gy.

Válaszul a „Pro domo nostra” cikkre.

Előre megmondtuk, hogy szívesen megdobálnák fejünket azokért az igazságokért, amiket e hó 7-iki vezércikkünkben bátrak voltunk elősorolni. Csakugyan úgy történt,

Tehát fiatalaink bált inscenizáltak? Igen. Kedélyes, éjféltűnbe kiható, keresett egy-szerűségű bált. Nem hiába huztuk alá ezt a két szót: mert igen megszoktuk már itt, hogy még a közönséges „tengeri bántás”-ra is felkesztőzöttek és felmaschlizottan járnak pöntekből is vasárnapot csinálni tudó, reményeink: S kik voltak ez ősi mulatságon?

Urak, művészek, (a művésznöket mindig a latto-ban értem), — benevolus auditorok és spektálók, kik ugyancsak gyönyörködtek abban, ami élvezni való. Gyönyörködhetek a coulissák mögül kikerült „kis herceg”, „kapitány kisasszony”-ban, „kis feleség”-ben, a hamis szemű „Fatimicz”-ban, „pajkos diák”-ban, az emlékeztetes „don Januário” és „Kancukoff”-ban, az extemporizáló „ceremoniás maestro”-ban, ki ugyancsak megmutatta kézzel-lábbal, hogy nem „rövidlátó” a deszkakon kívül. Ezekben és sok szép magyar lányban gyönyörködhetünk, kiken ugyancsak legeltette klastromi aeről bágyadt, „ábrándos”-sá vált szemeit a „kakasülőre” szorult kritikus-ocskia elannyira, hogy „hervadt ligetű, diszeit hullató” ősi saisonba illő Erzsók asszonynak, (kit két XX-el ezelőtt Erzsikének neveztek), menten elszavaltta habitusos korában jól betanult, azt a verset, mely úgy szól, hogy

„A magyar lány ép s derék,
Hogyha vonzó természetek

megdobáltak, még pedig a magunk házában, de megengedtük, hadd tudja meg mindenki, amit bizonyára eddig is tudott és elismert, hogy mennyit tett városunk a kultúra és saját érdeke emelésében.

Mi sem tagadtuk ezt, és Rimaszombbat érdemeiből multi cikkünkkel egy parányit sem szándékoztunk levonni. De hogy ezekről dicsőítő cikkekben még eddig meg nem emlékeztünk, oka egyszerűen ami hivatásunk. Mert nem az a helyi érdekű sajtó kötelessége, hogy tömjénezzen, egy társadalomnak azokért az intézményekért, amiket egy város, mint ilyen, a maga anyagi emelésére és a kor elődázhatlan követelése folytán a népművelődés érdekében alkotni erkölcsileg kényszerítve volt; hanem igenis kötelessége feltüntetni azokat a szükségleteket, amiket e város társadalmi mint legelső kultúrtaévező a szocialis műveltség és közjólét megteremtésére és a maga városának erkölcsi emelésére létrehozni elmulasztott; kötelessége minden erejével odahatni, hogy a társas szellemet ébren tartsa, vagy ha az alszik, szunynyadásából felébresztse; különösen most, midőn kétségbeejtő állam-gazdasági viszonyaink mellett magunkra vagyunk utalva, s csakis a maganerők egyesítése által remélhetjük anyagi állapotaink javulását s különösen itt városunkban, mely nemcsak mint művelt város, de mint a megyének székhelye is, fontos hivatással bír.

Amiket a „pro domo nostra” tisztelt írója Rimaszombbat védelmére felhoz, az legnagyobb részt a város munkája volt, melyben a város és vidéke közönségének, mint társadalmi tényezőnek nagyon csekély a része, s ezen csekély rész is a multa esik.

Amiket mi felhoztunk, azokat az intézményeket csakis társadalmi uton társulás által kell és lehet megteremteni. Szervezés politikai élet, művelődési körök, műpártó és nyilvános könyvtár, zeneegyesület, tűzoltó-testület, uszoda, korcsolyázó egyesület, megyei ipar- és gazdasági egyesület, leánynevelés, népkonyha, veres kereszt, műkedvelői előadások, zene- és dalestélyek. Ezeket keressük mi Rimaszombtatban, de nem találjuk. És ezekre mondja a t. cikkirő, hogy a városnak nincs pénzalapja. Ezekhez vajmi kevés köze van a város pénztárának! A közönségben van meg az anyagi erő, a tőke, csak az

Bájjal szövethetnek
A szelid kecs, lelki ék.

S hő negéddel vallja szája,
Hogy magyarföld a hazája:
Ez valódi szittya lány,
Ebben, ebben nincs hiány.”

Bizony ezt a refrain most is dudolja mert biztisten szittyalányokban nem velt hiány azon a „rögtönzött” menü nélküli bálocskán. Nem volt hiány ép. derék, vonzó természetű, szelid (!) kecs, lelki ékkel gazdagított „foemioae generis”-ekben, kiknek csokolatra érdemes szájuk az által vallotta hő negéddel, magukénak a magyarföldü szent hazát, hogy örömmel osztotta meg az est dicsőségét Thalia magyar papájával. kik illeten módon százszorosán szebb jutalmat és elismerést találtak az életben, mint a szimpalon; az életben, a „Rózsa” megkör — és zártszkelenített (de azért nem disztelenített) diszttermének sima parketjén, hol oly szerényen mozogtak, mint a minő kecsesen, trivialis finomsággal komédiáznak a világ deszkáin. Szerénykedtek, mert nem Lecocq vagy Delibes commandójára kelle hallgatniok, de a hirneveessé vált rimamelléki Laci „rendező” ékesen szóló „hangos”-kodásaira, ki ugyancsak átérezte fontos szerepét a „für Dámen” és „für Herreu”. A „Herrenek”

akarát- és buzgalomhiány ne bénítsa el az erőket. Csak fogják kezökbe a zászlót azok, akik arra hivatva vannak, csak ne hiúsítsa meg ezek működését mások önzése és hiúsága; legyen egy a vezér, a többi lelkes önzéstelen közkatona; áldozunk többet a közügy oltárára, mint a magunk fényezésére, találjunk gyönyört a nemes élvezetekben, szoktassuk ehhez ifjúságunkat: akkor nem lesz t á r s a d a l m i é l e t ű n k l a z a, és Rimaszombat méltán fogja magát Gömörmegye székhelyének nevezni.

Ezt ohajtjuk mi s azért szólaltunk fel, nem pedig mert erőnköt tulbecsöljük, vagy hogy mások jó szándékát kislelküleg felre-magyarárgassuk, amiért is engedje meg cikkirő, hogy e czélzást tisztelettel visszautasítsuk. Nagyon jól ismerjük mi porszemnyei erőnköt, de öntudatunk azt mondja, hogy legelső kötelességet teljesítünk, mikor, ha többel nem lehet, legalább e porszemmel járulunk a közügy templomának felépítéséhez.

Vajha a mesterek nem gunynyal fogadnának parányi áldozatunkat!

A rimaszombati gymnasium.

Egy könyvet lapozgattam, melynek czime: „Rimaszombat története”. Egy irodalmi tevékenységű, szülővárosa szeretetétől átmelegített megyebelink írta. E könyvben olvastam egyet-mást a helybeli gymnasiumról; többi közt azt mondja: „a helybeli egyesült prot. gymnasium — midőn a Bach-korszak alatt germanizálás itt, germanizálás ott, germanizálás mindenütt — képezett dicseretes kivételt. Az igaz — fejtegeti tovább — hogy e hatosztályú tanintézetben nyolcz tanárnál ma sincsen több s a 200-ra menő tanuló közt nem több a helybeli 60—70-nél, de azért derekas kiképezést nyer benne számos ifjú, a kiket a szülők a legátvalabbi megyékből őrmest hoznak el ide.”

Ha e város történetét most írja meg a fenti, ugyanezt mondaná — a helybeli tanintézetéről, vagy még elismerőbben nyilatkoznék. S ha akkor annak adott kifejezést, hogy a 6 osztályú intézetben alig van 8 tanár, most bizonyára azzal állana elő: miért nincs e középiskola 8 osztályúvá emelve? Mi is azt kérdezzük: miért nincs, inkább miért nem lehet a prot. gymnasium 8 osztályú ebben a városban, melynek közművelődése annyira haladt csak 10 év óta is; ebben a városban, mely köznevelés czéljaira törekedésében mindig az első helyeken állott?

Igazán furcsa dolog! Kir törv. szék, megyei központi árvaszék, levéltár s minden politikai hivatal Rimaszombatban van összpontosítva, fölénye, mióta Gömörrel összeházasodott, kiterjesztve; intelligens osztálya még eddig nem maradt el annyira a kótól, hogy műveltség tekintetében ne volna képes versenyezni kelni az azonos — kisebb — városokkal, mégis csak lassu lépésekkel közelít culturalis czéljához, szép nevű intézetének emeléséhez.

Tekintélyes körökben évek óta „megbeszélés” tárgyát képezi az ügy, hogy a nagy-gymnasium (6 osztályú) f ő-gymnasiummá emeltesse, és sajnos, ez eddig csak pium desiderium, mely megvalósul áshoz nem, vagy alig

közt kimagaslottt feszes, arisztokratikus magatartású másik L., ki bujtától kezdve sarkig mindig elegáns, mintha skatulyából húznák ki, — nem volt elemében, bár e sorok írója felé olyan leereszkedőfennnyájás mosolyt rápírtetett, hogy nem cserélt volna abban a perczben a j—vári préposttal.

Mi baja lehetett a principális urnak! Nem volt ott elég élvezni való?

A graciák kedvencei hozták ki sodrából? No de nem fessegetem, hiszen az ilyen szímatoló újságírócska mindent kitud, s elég indiskrétné szólnak bocsátani a titkokat.

Majd megjön a kedve, ha az ország első „pacsirtáját” hozza az apai (keresztatyai) hajlékba, — akkor... akkor... zuharagokban ömlesztjük fejére a dícsőség rózsávizét.

Már 3-szor mondom, hogy ez estén látni vágyó szemünk gyönyörködhetett a szépeken. Ismétlem, csak szemünk. Volt-e erre jogunk? Hogyne. Az isten azért teremtette a szépeket — mondja egy „szép” ember — hogy élvezzük. Senkinek, kit színpak alkotott a természet, nincs jogában megtagadni e szépséget a világ szemétől D csakis szemétől.

Gyönyörködünk, bámuljuk meg a szép szobrokat — de csakis szemünkkel... ez az én elvem, melyet akkor loptam magamnak, mikor szoknyás mivoltomban ő jóval akartam megfedetni a világ hiúságáról és... csútt...!

közeledik, bár az alapítók lerakásához hozzáfogtak a tanügy-barátok és volt növendékek, — kik ugyan várják a sikert, de illetően módon aligha „elődök” nem lesznek egy későbbi idő buzgalmasabb jötevőire nézve. Pedig a mostaniaknak juthatna az a szerencse, ha ugy tetszik, „dícsőség” gyönyörködni, a fejlődésben, az intézet felvirulásában, természetesen, ha az anyagi áldozatok kedveznének az ügynek, ha azok alapul szolgálhatnának a jövőre. Mert nem elég ehhez, ha csupán szellemi alapokon nyugszik, itt a jelenben a jövő biztosításáról van szó.

De hiszen a legsürgösebb szükségek nem lehetnének pótolhatók, — a mi corypheusaink, — Gömör-Kishont nagynevű emberei — a legelhatározottabb pártolói mindennek, ami ügyes, jóra való terv! Hol késnek az éji homályban? Nem tudjuk.

Nem egy jelestől hallottuk, hogy a gymnasium 8 osztályúvá emelése nagy eszme (!), szép terv, teljesen a város értelmes embereinek felfogásához illő! És mégis a legjobb fők nem ütnek biztos rést, nem találnak utat, mely a czél felé minden kerülő nélkül vezetne az indítványozókat. Nincs tökéletes garancia!

Tudják, érzik azt sokan, hogy azzal a tervvel kettős czél érnek el, — azt is tudják, hogy minden áron tenni kell, a heroldok jelszava utánzásra méltó, de hogy mi módon vihető ki — illetőleg a buzgó ohajtás mily „egymásután”-t követel a financialis kérdésekben: arról már csak „agyohallgatással” felelnek, ha ugyan ez feleletnek nerezhető. Ariadne fonala kellene a „quomodo, quando; per quos” megoldására.

A legközelebbi időben közöltünk egy kiváló tanfelfutól figyelemre méltó cikket, a hivatott ügy érdekében: azóta vártuk a visszhangot, eszmecseréket ohajtottunk, — a kiáltó szava elveszett a pusztában. Hallottunk ugyan szavakat, — melyek a „művelődés” „csinosodás” városunk culturalis emelése körül forognak, — de ezek nagyon felszínes beszélgetések, melyek negatív érdemeit képezhetik csupán a benevolus discourálóknak. Szép volna, jó volna egy főgymnasium, mire nézve így kellene, úgy kellene tenni, illő volna az áldozatokhoz járulni, adakozni, — így beszélgetnek, de a kérdések, a jóakaratu tennivalók ügyes megoldása érdekében adandó „nyomatékos feleletek” „igen”-jeit a markukba szorítják.

Pedig itt — ilyen nemes, nagy jövőjű ügyben — tenni nem csupán szép, jó és okos — de kötelesség lenne!

Most készítené előlegesen a tét, aztán a közjó érdekében ezzel megvetni ágyát annak a főgymnasiumnak. — és hisszük, reméljük, hogy meg lesz a siker, mit előkészületek nélkül hiába várunk; azok mellőzésével altatás az egész. F ő t h i B é l a.

LEVELEZÉS.

Ratkó, 1880. november 16-án.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Becsés lapja nem régi számában egy Ratkón kelt levél kötötte le figyelmemet. Erre vonatkozólag legyen szabad felkérnem következő soraim közöltetésére.

De itt már vége a tárczáknak.

Referensi qualificatióm most arra volna hivatva, hogy szakértelemmel diskuráljon a toilettekről, és a toilettés „nagyasum”-okról, de f lelek, hogy a hosszú, gesztenyeszin hajú „kiválasztott”-t eltelejteném a többiekkel, no de hogy részrehajlásról ne vádoltassam — azzal egy kalap alá szorítom mind; a „mini” alatt azokat értem, kiket ismerni szerencsém (?) van.

A világ birjon tudomással a „mieinkről” kik az idegen „világbeli”-ekkel „egyveleg”-et képezve, jutalmat és kitüntetést osztogattak a primadonnáknak, beavított, komikusok és opera buffóknak.

A koszuu tehát ezekből a virágszálakból állott:

Helybeliek: Jolány Margit, Ján Aranka, Lócherer Janka, Sütheő Mariska, Chászár Margit, Török nővérek, Lőrinczy nővérek, Záborszky róvérek. Vidékiek: Szontagh Jolán, Farkas Sarolta, Kubinyi Anna, Szakall Boriska, Adorján nővérek.

A szombat estének vasárnap virradat vetett véget.

F ő t h i B é l a.

Két hónapja, hogy Ratkó város lakosa vagyok, e rövid két hó elég arra, hogy az ember meg- és kiismerje hozzátartozóit, ismerős legyen a társadalmi élettel. Minden illetően ujonez lakosnak ez az első kötelessége. — De fájdalom, minél jobban kezdek az itteni társas élettel tisztába jönni, minél behatóbban győződtem meg azon tiszta jellemről, kiket aljas rágalommal meghurcolnak hiriapilag; annál rosszabbul esik, annál fájóbb az a tudat; hogy létezik e városban egy-két egyén, kik zavart, rossz indulatot keltő, a közbizalom megingatását czélzó intentióikkal oda törekednek, hogy e város derék, erőlyes előjáróságát az elke seredéig vexálják, hogy ezek majd bele unva leköszönjenek.

Az „árva” város, miként azt a t. levelező ur nevezi, habár nem is oly roppant ga dag vagyoniilag, de gazdag másban, t. i. tiszta jellemű férfiakban, a kik elismerésüket, és hű ragaszkodásukat mutattak ki előjáróik irányában, midőn mintegy nyolczvan kéz aláírásával megegyeztetve (ide számítva a környékbeli értelmiséget is) azt az aljas rágalmat, mit ketten-hárman csupa személyeskedésből összetakoltak.

Nem merészség-e, hogy egy, ugyanazon városban lakó egyén előjáróságát panszlavizmussal vádolja?

Régi, nagyon régi dolog, hogy egy-két egyén csupán személyeskedésből áskálódik a városi előjáróság ellen, kifejezést ad lapok útján az iránti érzületének.

Említi levelező ur, hogy Ratkón valaha a nagyrözei tót tanárok gyűlést csináltak.

Ez nem lesz többé, mert a tót-gymnasium eltöröltetett, — megemlíti, hogy tót hírlapok Ratkón támogatásban részesülnek. Ezt kereken tagadom, mert tudommal a ratkói hivatal 11 magyar lapot vesz át, csakis egy a „Národnie noviny” tót lap jelen meg. A tót szerkesztők meghaluanak éhen, ha Ratkó támogatását vennék csupán igénybe.

K. I.

Ez válasz akarna lenni a lapunk 17-ik számában közölt ratkói levélre. „Audiatu et altera pars” elvénél fogva felvettük.

Szerk.

HIREK ÉS VEGYESEK.

— **Segély** Zágráb javára! A sajtó hazaszerke felkarolta a zágrábi szerencsétlenek ügyét. Jókai az általa kiadott meleg fölhevítéssel azt mondja: „midőn maga az álló föld, a baba földje mozdul meg alattunk, haligassunk szíveinkre s hozzunk áldozatot; inségre jutott szenvedőket gyámolítani emberbaráti kötelesség, amit nálunk még egy nagy hazafiúi kötelesség is tetéz: bebizonyítani a gyász napjaiban, hogy az anyaország szeretete az, ami nem rendül meg soha! Ha keveset adunk is, sok lesz belőle. Ember kér szóval, isten int esodákkal; ne hagyjuk meghallatlan.” — Adjunk keveset sokan, sok lesz belőle. . . . E lapok szerkesztősége is elfogad filéket az inségek, az ország fővárosába menekültek javára, a begyűlt — bármily csekély — összegeket hírlapilag nyugtázzuk és rendeltetés helyére juttatjuk. Ki gyorsan ad, kétszer ad!

— **A kolozsvári vérengzés** Közönségünk bizonyára értesülve van a kolozsvári hajmeresztő merényletről, hogy Bartha Miklóst az „Ellenzék” szerkesztőjét két lapjának — lakására törve — összevagdalták. Értesülve van arról s megbotránkosását fejezi ki a katonai brutalitással szemben, s a legmélyebb méltatlankodás hangján tiltakozik azon támadás ellen, mely nemcsak egyes hírlapírókat, hanem egyenesen a sajtószabadságot érinti. Nagyon szomorú, hogy ilyen esetek ismétlődnek, hogy mint egy képviselő megjegyzi — alkotmányunk oiy agyagában áll — mely egy hadnagy vas-kójától is eltörik, — hogy intézményeink biztosítják a had ereg uralmát, de nincs rés a hadseregnek a törvény alkalmazására. A katonai kicsapongások már tarthatatlanok. Bartha felgyógyulása az van remény, bár örökre meg lesz bántva. A képviselőházban interpelláltak a miniszterelnököt, 5 tagú küldöttség egyenesen ő felsége elé ment feliratával, azért, mert csak a király adhat igazságot mint hadúr, a király fellépése vethet véget a botrányoknak, az ő portrepeét viselő garázdálkodásainak.

— **A rimaszombati gymnasium** kiegészítésének eszméje mind élénkebb részvértel talál. Belátja azt minden elfogulatlan, hogy ez intézet csakán nem maradhat. Mielőtt a rendszeres gyűjtések megindulnának, újabbban jelezhetjük, hogy az aranykönyvbe ismét egy név jutott, a V á l y i P á l ur neve, ki ez uttal száz f r t o s alapítványa által, helyet foglal az iskola Maecenasainak díszes sorában. Ime az önzéstelen áldozatkészség nemes példája. Öszinte köszönet neki! Sokáig éljen!

— **A gömör kishont** megyei közs és körjegyzők nyugdíj intézetére vonatkozó alapszabályok miniszterileg jóváhagyattak. humanisztikus intézet buzgó felkarolása czéljal alispánunk f. hó 15-ére összehívta az illeték választmányi tagokat, — a gyűlés rövid támaról, illetőleg az egész institutióról mihamar hoznak tárgyilagos referálát.

— **Sajtóper.** Fama asszonyosság buzgó lovagjai azt nemesztelik, hogy szerkesztőségün s a j t ó p e r t kapott, egy, e lapokban közölt tett ratkói levél miatt. — Nekünk erről egy garasára tudomásunk sincs s nem is lesz addi míg az esküdtszéki „meghívó”-t nem kéz besítik.

— **Hamar hír Blahánéről.** A pártolók közül sokan azt újságolták e napokban, hogy Jakab Lajos szingizagatóján sikerült megnyernie néhány vendégjátékra Blaháné asszonyt. Ez bizony szóról szóra még nem igaz. Pedig az a K ö l e s i L u i z a, kinek itt ringgott bölcsője, szíves őrmest eljönne hozzánk „nótázní”, no meg most is élő keresztanyját — M.-nét meglátogatni, ha szépen megkérnék, mert tudunkkal azóta nem szerencsétlített, mióta Blaháné, Soldosné s ismét Blaháné lett.

— **Bodrogközi Zoltán** titkárja a „Gömör-Kishonti ifjúság körének”, melynek tudvalevő czélja a tudományos önképzés és szegény tagtársak segélyezése, felkért a következő sorok közlésére: „A „Gömör-Kishonti ifjúság körének” f. év és hó 11-én egybekötött közgyűlést tartott, mely alkalommal — az időközben leköszönt Engel Lajos főjegyző helyébe — ezen tisztságra Szabó Elemér, — az egyet volt aljegyzője — választott meg, s aljegyzővé Wittenen Lászlót emelte a kör bizalma. A választmány Dajcs Dávid, Severlay Zoltán és Fábry Géza megválasztásával egészített ki. A felolvasás következő tárgyszorattal tartatott meg: „A haragok szeréje” (rege) Lakos Gyulától. „A kik ragyon szertétek egymást” (beszély) Bodrogközi Zoltántól. „Temetés a Kimbúdnánál (értekezés) Lakos Gyulától.

— **Nix dájcs.** Kereskedőink és üzletembereink magyarsodásának jellemző bizonyítékul szolgál, hogy e héten 3-an küldtek vissza bécsi, német feliratú leveleket; Miskolczi István cukrász pedig ugyancsak odairta az egyikre, hogy „nix dájcs”!

— **Paradicsomi állapotok.** Egy kis helyről a következő botrányos esetet jelentik: A mult napokban adóvégrehajtási brachiumon levő pandurok mulatságra kerekedvén, azt ugy látnak legezlszerűbben keresztülvinni, hogy paradicsomi costumere vetkeztek s még csak fűg fa levelet sem öltének. „Kerítének ezenkívvül egy leányzót is, kinek hasonlatosképen Éva toijében kelle megjelenni szintén is fűgefá levél híján. Aztán felkerekedett a paradicsomi társaság, s a néppel teli korezmába ment, hol 200—300 néző jelentéében járt az antidiluvialis bacchanalia, míg a nézők egy része magasabb forum elé nem jelenté a botrányt. Éjjel felé megérkezett a kutyakorbács-al fel-fegyverkezett esundbiztos, lón hadi el hadi. Hlősen véresre korbácsolta Ádámot, Évát, de azért a hivatalban meghagyták a pandurokat. Ezt teszik falun, az ország „öváro”-ában — sángerében pedig egy mulat pár mágna, hogy hallatlan ocsnányságokat rendez, melyek közül a legszidebb az, hogy egy énekesnőt teljes meztelenségben állnanak színpadra. — Mégis azt mondják, hogy nem „nagy” a corruptio!

— **A színház** köréből. Jakab Lajos operette-társulatával f. hó 16-án kezdte meg már a II. bérlet lejtásását. Uj 12 előadása körülbelől dacz, 3-án letelik, a mikor aztán — mint értesít — Rozsnyóra megy a deczemberi hónapot ott töltendő. Lesz még néhány jutalomjáték, a társulat ügyes komikusa K ö v e s s i A l b e r t, karmestere K l á r és K o h a i E t e l javára. Ez utóbbinak választott darabja „B o c c a c c i o”, f. hó 27-én (szombaton) adatik. Fiamattát személyesíti, Ajánljuk a közönség pártfogásába e buzgó igyekeztü énekesnőt.

— **Garasért egy ábrázatot.** Miskolczi István cukrász-zájába bemegy egy sübas atyafi s illetően módon áll elő: „I n s t á l o m t é n s c z u k r á s z u r, n e m v o l n a e l a d ó e g y á b r á z a t ?” A felelet: „Van biz itt kutya, macska, mókus, még glefánt ábrázot is, de kennek milyen kell?” „Hát bizony nekem a fiacskámnak, no tetszik tudni annak a nagy huncvutnak, kit az én boldons feleségem annyira babusgat — kéno egy gara-ért egy városnak az ábrázatja.” A cukrász mely sajátátának adott kifejezést, hogy nem teljesítheti a szerető apa buzgó kérését.

— **Becsületes gazember** jelzettel közöltünk mult számunk „hírek és vegyesek” rovatában egy váltó-hamisítási historiát, mely Szojka János helybeli lakos és Fehér Miklós budapesti gépgyáros nevével volt összefüggésben. Most ennek a gazember factumnak lett a vége, hogy Szojka János megkeresve Fehér Miklóst s kijelentve, hogy az ő nevével gyalázatosan visszaéltek — Fehér Miklóstól bocsánatkérés köztött azt a választ kaptr: hogy az a „Szojka János” m á s s z e m é l y.

Ez aztán igazolás! Leküldi ez az ur ide a hamis váltót, utánozzák Szojka aláírását, megcsalják ezt és most már ő idegen, passiv személy. Mire való a kir. ügyesség? Ennek adja at Szojka a hamis váltót.

— **Egy véres** verekedésről értesítik lapunkat, mely városunk egy nyilvános helyiségében keiden éjszaka történt. Nem akarunk ennek körülményesebb leírásába bocsátkozni, majd ha meggyőződünk teljes alaposágáról: akkor közzétesszük, most csak annyit regisztrálunk, hogy a „véres verekedés”-nek egy 12 frtos új nadrág tökéletes szétrepedése, és egy mérszáron megkenetése (alá püföltetése) lett a szomorú vége.

— **Cipész** urfi turpissága. Egy, a kath. templom mellett húsfüvel hentesné szokásos discursusba ereszkedett szomszédnőjével. Meglátta ezt egy cipész — inaska, az állvánvhoz közeledik, a fiókból con amore felkezel néhány picizlalt, susztertalért és apró krost, azután tovább indul. Midőn azonban tapasztalja, hogy a két asszony ki, nem fog a beszéd tárgyából, ismét visszamegy, még nagyobb adagban merít a „közönség”-sé vált kasszából, — de már ekkor megpislantja a nőnémasszony, utána szalad, kiabálja, hogy fogjátok meg, zsivány, ellopta a pénzemet etc. — és a kujon mit tesz: krajczárként hullatja a lopott pénzt a földre mint a tyuketetésre használt kukorica szemeket, két ácsorgó cigány azonban rendőriesen nyakon csipja és a rugás, harapás, kapálódzás daczára elcipelik a városláához. A hentesnő felszedhette pénzét a sáros anyaföldről.

— **Quiproquo.** A követelések évadját éljük. A falusi harangozó és bábától kezdve minden szőrű és rangú arrogans, megköveteli a magáét, természetesen a színész is ember, ki ha többet nem, meleg részvétet és bizelgő kritikát kíván, hogy lelke föl ne lázadjon, vére föl ne forrjon, s ne legyen oka megítámadni — bodzafa puskával — a kiitkust. Eddig még hagyján van a dolog. A harangozó követelje a maga zsák krumpliját, a bába a „fogási” díját, a színész is kíváncsi bizelgő kritikát ha megérdemli, de mikor ez utóbbi tájékoztató érdekében teljesen idegen pluralis nominativusok vindicálnak — négyesemközi s hátmögötti támadásokkal — genitivus és dativusban szellemi koszorukat, dicséretüket — ez már több a soknál, nagyobb az arrogantiával, ez comicum. Pedig „esetek” igazolják. Ezekről egyelőre hallgasson krónikánk, majd ha repetálódunk: a személyek accusativusai és vocativusainak ki nem hagyásával ablativusban említhük meg.

— **Párbaj.** A Jolsván állomásozó 54-ik honvédszászlóalj két hadnagya hallomás szerint — csekélységben — összerelvén: f. hó 10-én N-Rőczen a vendéglőben kard-párbajt vívott, a párbaj első-vére ment, a felek közül az egyik mellén csekély vágást kapott.

— **Tűzcsész.** E hó 14-én N-Rőczen ismét tűz ütött ki, s két — a városhoz közel fekvő csűr lett a lángok martaléka. A tűzoltók határozottan elkéstek, úgy, hogy a szivattyúk használata post festa... alkalmaztatott. A tűz tovább terjedésének megállítására nem volt szükség, mert az igen esendős időben egyszerre kigyuladt két csűr lángoszlopa nem volt kitéve légvonalnak, s így a kertek által védett szomszéd épületek nem állottak veszedelemben.

— **Hiba-igazítás.** Lapunk mult számában a 2-ik cikk 16-ik bekezdésében egy értelemzavaró hiba csuszott be t. i. i r o d á n k — o v o d á n k helyett, mit ezenel kiigazítunk.

SZINI SZEMLE.

Rimaszombat nov. 19.

Nem egyszer tettük már föl magunkban, hogy teljesen mellőzzük a hosszú szini referátákat, — szorítokunk csupán az előadások jelesebbjeire és hallgatunk a szereplőkről. Elhatároztunk részint abból eredt, hogy hetilapunk nem rendelkezhetik elegendő térrel, részint és főképen, mert józan kritikánkban az igazságszolgáltatás nagyon hálátlan eredményt és töviseket juttatott számunkra. Ezen különben nem csodálkozunk, mert manapság mind jobban kezd érvényesülni az a közmondás: „mondj igazat, betörök a fejed”, különösen azokkal szemben, kik előtt az igaz, szabad szó kimondása impracticus, az igazságszolgáltatás csakis ideális világban mozgó lehet. — De mert egy kiváló provinciális társulattal van dolgunk, s mert az a társulat egy bizottság pártfogása alatt áll, erkölcsi kötelemünk tisztunk teljesítése, azért figyelemmel kísérünk minden mozmót, nehogy agyonhallgatásunk ugy tűnjék föl, mintha nem akarnánk egyesek és testület iránt — helyi és megyei érdekeket képviselő lapunkban — becsületes képviselői szerepet gyakorolni.

Birjon tudomással mozgalmainkról a nagy közönség.

Ennyit szükségesnek tartottunk megjegyezni „bizonyos okok” miatt.

Most már — tárgyunkra!

Szombaton — nov. 13-án — „Kis herceg” — Lecocq operettje.

Feszült várakozással nézett közönségünk az előadás elébe, e feszült várakozásnak szép eredmény lett a signaturája. A közönség vidáman mulatott, megtalálta azt, amit a gyönyörködni vágyás s az illúzió megkövetel, nem ugyan a darabban, mely műbecsével nem igen bír, de az énekesekben és a jókedvű szereplőkben.

A Tiszai pár természetesen most is első helyen áll.

Tiszainé jellemző, kedves „kis herceg”, hangja mindig cseng, a frissesség és érzelem-től. Tiszai vidáman, életelevenen játszott, énekelte és — bohóskodott Frumisz szerepében.

Mellette kiemelkedett Juhász. Nem tudunk eléggé bámulni e kezdő színész haladottságán, különösen oly nagyszabású szerepben, mint a Moulondrié, érczes, szép bariton hangja, tömör, alsó registereiben is erős, terjedelmes. Gondol képezzék magát énekekben és játékokban egyaránt, jó iskola mellett — biztosítjuk, hogy sikert arat, pályáján.

Munkácsinó izléssel, kellemmel vitte a „kis feleség” szerepét.

Czakóné ritkította párját, mint nőveldei igazgatója.

A többiek kiváló gondnal, előkészítéssel játszottak, a kar összehívóban működött.

Az új jelmezek szépek, gyönyörködtetők. Közönség zsutolásig töltte be a termet.

Vasárnap — nov. 14-én — „Viola a zalföldi harminia”.

Ilyen előadás nem a legelőnyösebben tűnteti fel a társulatot. Semmi élet, semmi szabatoság. Jelenet jelenetet ért, de egyik sem kapta meg a közönséget, kivéve Veresné és Veres játékát. Az első — Violáné — sok phisikai erőt, meglepő drámai hangokat produkált a férjével való találkozásnál, az indulat erőteljes kifejezése megmagadók nála. Veres — Peti cigány — nagy igyekezettel alakított, bár beszédmodora nem eléggé cigányos. Juhász rágyújtott a magyar nótákra, erről tudtuk meg, hogy vasárnapi előadásunk Jakab Violája itt-ott eltalált, de egészben elhibázott. Nem rovjuk meg érte, csak „muszaj”-ból — más erő hiányában — vállalhatta magára.

A rendezés rendetlen volt. A puskák és pisztolyok egytől-egyig mind csütörtököt mondtak.

Közönség csekély száma.

Kedden — nov. 16-án — II. bérlet 1. számában „Petaud király udvara” Delibes Leo bohózat, vig operája.

Bohózatnak megjárja, a nevető ingerek mozgásba hozására nagyon is alkalmas. Szép zenéjű, mulattató librettóval. De belondos szövegű.

A középszámú publikum jól találta magát, a jellemző, (!) fordulatokban kacagásig mulathatta magát.

Tiszainé (Girandole hercegnő) és Kohai Etel (Leo herceg) a II. felvonástól mindvégig gyönyörködtettek játékuk kellemé és értelmessége által. (Az első táncmestere egész hevével trombitált lineájáért — a „esuf” — Leo herceget — mint a szerzők megdöbbenésként.) A II. felvonás duója, a III. felvonás pástorjelenete — „a szív minden nyelven tud” — fölségesen sikerült.

Tiszainé — mint az „ostoba” nevelésű hercegnő — énekeibe lelket öntött, hatott, — a 28 perc alatt „megszerelmesedett” 18 éves királylányt ritka természetességgel, könnyedséggel ábrázolta. — ez átváltozás nagyon meglepő, művészi.

Kohai Etel lágy, dallamos hangú énekével nem győzte megköszönni a tapsolók kitüntetését, melyben a mi tenyerünk is részt vett. E színésznőnek igen erős és „hódító” oldala a szemjatek, hercegi szerepében meg volt az élet, meg volt a tűz.

Petaud és Alexibus — Kővessi és Tiszai — királyok vetélkedve „ingerelték” kacagásra a közönséget. E két komikus alak a „bölcső” mellett ügyesen bohóskodott, ami nem tette azért izetlenné üde játékukat, csak Petaud urat figyelmeztetjük, hogy a gyorsaság és sietés között tartson egy kis határvonalat.

Munkácsi töle kitelhetőleg figurázott, me-rev mozgású, feszes beszédű ex-ministert produkált.

A udvaroncok az I. és II. felvonás közti időközben nem igen öregedtek meg. Mire való a festék, a kendőzés?

Szerdán, — nov. 17-én — „Csapodár vagyis férjjevitő iskola” Sardou jeles vigjátéka.

Kis publikum, jó előadás. A szerepek biztos kezekben. Veresné tündökölt mint rendező (nemesek fővel) a többi közül, modorában, játékában (Kamilla) finomság, simaság és ami különös szép vonása: a kellem, elegancia jellemezték. Gratulálunk ehhez a szerepéhez is!

Csiszér — Champignon — eleven, correct alakító.

Kővessi ügyeskedett, találóan karakterizált.

Jakab pompás masqueo-ú Zuávot hozott a színpadra, — sajnáljuk, hogy a deszkáról nem nézhetett ragyogó szemmel a „csekély száma” — defizitre jósló publikumra.

Eszmetársulás hozza tollunk alá a kérdést, miért közönsős annyira közönségünknek legalább miúrt része a nem operette előadások iránt? Mi határozottan kijelentjük, hogy Jakab társulatának nem régen szerződött tagjai legalább is oly erők, mint az operette énekesek, és énekesnők.

Veresné, Veres, Csiszér bármilyen színpadon becsületesen töltenék be helyüket s az első egymaga elegendő, hogy biztos kezeskedjen legyen — mindenik föllépésével — a sikernek.

Avagy nekünk már csak az érzékegerlő, hogy is mondjuk csak: trivialisan finom, vagy finoman trivialis idegen szagu operettek tetszenek? Ezek hódítanak „nagy” tömeget?

CSARNOK.

MAGYITHOZ.

NEM hirdetem a világnak,
Nem dicsekszem embereknék.
Mert félek, hogy kinevetnek:
Ha azt mondom, hogy imádlak.
Ha azt mondom, hogy szeretlek.

Szeretem a két szemedet,
Csókfosó édes ajkadat, —
Miudent, mi által tisztá vagy;
Szeretlek — bár mint szüvedek —
Jobban, mint te önmagadat.

Boldogítani nem fogsz soha,
Érzem, hiszem, de nem bánom,
Mert tudom, hogy e világon
Hozzám mindenki mostoha, —
Nincsen szív, aki megszájon.

No félj, még azt se kérdezem:
Van benned egy kis vonzalom,
Szabad-e hozzád szólanom?
És hogyha majd elvérezem:
Sírj egy könnyet sírhalmamon?

Nem hirdetem a világnak,
Nem dicsekszem embereknék,
Mert félek, hogy kinevetnek:
Ha azt mondom, hogy imádlak.
Ha azt mondom, hogy szeretlek.

K. Béia.

KÜHN HERKULES KALANDJAI.

REGÉNY.

Írta: SUE JENŐ

— Fordította: B. —

(8-ik közlés.)

És minthogy keserves szükségét érző, hogy magterelését mozdulatokkal fejezze ki, letetvé az ő és a kövér muzsikuss terhet a földre, összekulcsolá kezeit, s kétségbeeséssel emelvé az égre s gyászénekes módjára kiáltozott.

— Czam-czam a Commevinen ájtott; anyáink, nővéreink, nejeink lenyirandják majd hajaikat, s kék kendőket viselendének! Czam-czam a Commevinen ájtott!

Más négerek is hallák e szavakat; a régzetes újság nem sokára mindig tovább terjedt s annyira megelőző a lakás felé tartó munkások lépteit, hogy a muzsikuss és Cupidó legkésőbb érkezett meg, miután a fiatal négert nagy fáradsággal sikerült lecsillapítani, hogy rettegetésnek véget vessen, s kétszeres terhet ismét fölvegye.

Sportefigdt épügy, mint a gyarmat többi lakai, erősen meg vala erősítve.

A gyarmatosoknak védelmezniök kellett magukat a föllázadt négerek, indiánok és a vadállatok ellen.

A lakás egy tágas földjában terült el, melyet az ültetvényes háza, a négerek kunyhói, a raktárak, a kávészárítók, az ölak s végre egy felében virág, felében konyhakert foglaltak el.

A folyamból, mely az ültetvény közelében folyt, kar gyanánt esatorna nyul, s hosszas négyszögben körülette vízával az épületeket.

A csatornán belül töltés húzódtott, melyen helyenként örhelyek valának négy czölöp és pálmafedél által alkotva.

Megszállás esetén örök állítottak föl ezekben. A lakás belsejébe csak egy nemén a fölönő hidnak lehetett bejutni, melyet tetszés szerint lehetett az árok fölé eresztetni vagy fölhuzni.

Épen fákarták huzni e felvonóhidat, midőn Cupidó, Jucituk és a fiatal néger a lakás belsejébe léptek.

VII.

ADOÉ ÉS JAGUARETTE.

A Sportefigdt ültetvény főpülete a csatorna partján állott.

Ez épület hosszú földszinti ház vala fából alkotva, mint minden lak Guyanában; tetőzete apró pálna levelekkel volt fedve, melyek mint nálunk a zsindegy, egymás mellé rakhattak.

Mialatt a feketék kávé kosaraitat ültetgették a felügyelő előtt, ki szigorúan nézte nézett, vajjon minden rabszolga szorgalmasan elvégezte-e napi munkáját, Cupidó az uri lakba tartott, hogy vadjait a konyhába beadja.

Az éj, mely az egyenlítő alatt alkony nélkül követi a napot, beállott. Néhány stearin gyertya kétes világa, melyek nagy kistály tartókban égtek, világítá meg a ház fő szobáit.

Ez nagy terem vala: falai ciztronia lemezekkel valának borítva, melyek szép szalmasárga színben fénylettek, bizonyos fénymáz által bevonva. Nagy tengeri fűvel tömött divánok, néhány asztal, különféle dísz butorok színes illatos fából alkotva, s egyéb ép oly darva mivű, mint értékes anyagból készült butorok díszíték e szobát.

Itt ott függött a falon néhány vadász s halász eszköz; vas fából készült állványon gazdag veretű angol fegyverek álltak, minőségre nézve a legkisebbek, s legkönnyebbek.

A külső fullasztó hőség daczára a szobában üde légmérésűlet uralkodott, két óriási léggyező által okozva, melyek a terem két végén a szép mahagoni fából készült tetőzetrel, föl s le hajlongtak.

Két fiatal néger gyerek, kik nyakukon karjaikon s lábszáraikon ezüst karikákat viseltek, hozták hosszú zsinégek által mozgásba a legrözekeket.

E légáram közepén tágas függőágy ingott, mely a legtökéletesebb művészettel volt szöve s a legszebb minta szerint, indián kéz által himezve.

Nagy förfüggöny a musquitó ellen a tetőn megerősített ezüst karikán át huzva, borult a függő ágyra, melyet egy éltés mulatnő vörös és sárga csikó gypotrubában ide-oda lengetett; fején turbánszerűleg tekert kendőt viselt.

(Folytatjuk)

HIVATALOS RÉSZ.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Gömörmege tornallai szolgabírói járásban Bánréve és Ragály székhelyekkel rendszeresített kororvosi állomásokra pályázat nyitattik. — Bánrévén a kororvos rendes fizetése lakbérrel együtt 500 frtban, díjazása pedig akként állapították meg, hogy a nappali minden egyes látogatásért, vagy orvosi rendvény kiadásáért e körszékhelyen 20 krt., vidéken 40 krt., — az éjjeli látogatás vagy orvosi rendvényekért helyben 40 krt., vidéken 80 krt. és nem többet számíthat föl. Előfogattat a szolgáltatást igénybe vevők természetben kiadni vagy készpénz-megtéríteni tartoznak. Ragályon a kororvos közeli gyógyszerár tartására is feljogosítandó lévén, a rendes fizetése a lakbérrel együtt 1000 frtra let megállapítva; ugy azonban, hogy a betegek látogatása, vagy orvosi rendvények kiadásáért külön díjat nem számíthat föl, csakis előfogattat és az általa kiadott gyógyszernek árát követelheti. — A kororvos választások Bánrévén f. évi decz. hó 14-én Ragályon ugyanazon hó 15-ik napján d. e. 10 órákor lévén megrendezendő, nevezett kororvosi állomások egyik vagy másikat elnyerni ohajók fölhívatnak: hogy kellőleg felszerelt pályázatukat a választást megelőző napig alólt szolgabíróhoz adják be.

Tornallia, 1880. nov. hó 6-án.

BATTA SAMU, szolgabíró.

Közzgazdaság.

Figyelmet keltő az „Első magy. ált. biztosító társulat”-nak mint mindenütt, úgy lapunkban is megjelent felhívása a t. közönséghez. Figyelmet keltő, mert ha van vállalat, mely solid, becsületes eljárása által garantiát nyújt a biztosítottnak, úgy mindenk föltt ez az. Ajánljuk tehát melegen mindenkinek e társulattal, annival is inkább, mert szomorú tapasztalatok igazolják — más címűek réséről — a visszaéléseket, hűtlen kezeléseket. Most pedig felhívjuk az alábbi sorokra, melyeket Triesztből kaptunk: „Azon szerencsét, melyet az Assicurazioni Generali új részvények kibocsátása iránti engedményben talált, kezdik itt jóval nyugodtabban megítélni. Különösen lehangoltak az új részvényesek, kiknek az új 305 frttal befizetett részvényeket 1300 frttal aranyban sózták nyakukba. A részvények átvétele napjáig ezen részvények 1450 ártyllyammal szerepeltek a bécsi hivatalos börze közlönyében, mióta azonban a részvények átvették a pénzt adó egyszerre eltűnt s így ma egy ily részvényért aligha volna 1300 frt kapható. De a régi részvényesek is, kik eddig vállalatukat a világon a legjobbnak hirdették, kezdik a megkezdett műveltet elhibázottnak tartani. — Ez alkalommal ugyanis a zárszámla hiányai mintegy hivatalosan konstataáltak. Az igazgatóság kénytelen volt bevallani, hogy az Olaszországban lakaltalan házaik és jövedelem nélküli földjei nagyon magasra vannak a könyvekben becsülve, továbbá, hogy az életbiztosítási tartalékjainak mesterséges számításal igazolhatók, mig tényleg igen magas dividendák osztatnak ki. Mig ez által a semmikép sem tiszta kezelés bizonyult be, mi az eddig követett csallhatatlansággal nagy ellentétben áll, ez újabb mütéte addig a kitűzött czélt sem érte el.

E czél ugyanis az volt, hogy a régi részvényesek a be nem fizetett 70%-tőliről kiállított váltókat és kezességi okmányokat visszahajják. Azonban Schmeidl udvari tanácsos ur ezt a bécsi főügynök Meckler ur iránti minden

barátsága mellett sem vállalta el saját felelősségére, tulajdonképen ezt még sem tudta az egyleti bizottságban a többi társaságnál keresztülvinni. Elég az, hogy belátták, hogy az Assecurazioni Generali legnagyobbított tőkével ugyan, hanem más részről felette megcsökkent üzleti hitellel bontakozott ki a dolgból. Másfelől pedig az érdemben a felől értesítettük, hogy a kieszközölt concessio következei nem-sokára nemcsak az egyleti bizottság újra alakításánál, hanem a Generali képviselésében is érezhetők fognak lenni. „Wr. Alg. Ztg.“ (Az itt elmondottakat jó lesz a biztosító feleknek figyelembe venni, s belőle azon tanuagot méríteni, hogy a hazai intézetek nemcsak hazafiságból pártolandók, hanem önmagunk iránti

kötelességből is; ha csak azt gem akarjuk: hogy megtakarított filléreinktől árutakon megfosztassunk.

Szerkesztői üzenetek.

N. I. Várjuk épen évadszerű, csak jó legyen.
B. J. Izorrol nem irtal semmit, mit csinál? Hát a tárczazikk?
Sz. P. A „fületlen gombok“ „füles“ közönségnek valók, s mienk nem az. „Bohó Márton“ tán a vázlata akar lenni annak az elbeszélésnek? Ne sokat, de jó t!
K. I. Valósággal átjavítottuk, a „sok“ hiba miatt. Ezzel a költői igazságszolgáltatásnak még nincs elég téve.
L. J. A jövő számban hozhatjuk.

S. A. Tudja mit mond Jókai? Azt, hogy verseket egyáltalában nem írni még csak negatív érdem, „rossz verseket írni s azzal felhagyni“: az már egy kis érdem; hanem „jó verseket írni s azokkal felhagyni“ ez már pozitív és igen nagy érdem. — Ön a kis érdemet nyeri meg.
K. B. A keserűség és felháborodás hangját mi sem nyomhatjuk el a brutalitás és terrorizálás ellen, de nem keményei hangzik így:
„Rongyos hadnagy, sűrű német,
Kenyérünkön hízó buta,
Elaljasult durva jellem:
Előtted a magyar „kutya“!!
Átok fogjon, kin gyötörjön,
Várgen meg az isten keze,

Mardosson az önvád s legyen
Szived marò búval tele,
Kardbajtodra kösd fel magad,
Bakód az a rongy ragrta
Legyen, kire mocskos szájjal
Azt mondtad, hogy „magyar kutya.“

Felelős szerkesztő:
PETŐ FORUSZKI PÁL.
Szerkesztőtárs:
FÓTHI KOVÁCS BÉLA.

HIRDETÉSEK.

Árverési hirdetmény.

Ratkó város tulajdonát tevő ratkói gyógyszerári helyiség **folyó 1880. évi december hó 13-án délelőtti 10 órakor** a városház tanástermében nyilvános árverés útján három, esetleg hat évre haszonbérbe fog kiadatni.

Kikiáltási ár egy évi haszonbér fejében 100 frt oszt. ért. (az az egyszáz forint.)

Árverezni óhajtó tartozik 10%-át a kikiáltási árnak az árverés megkezdése előtt bánatpénzül letenni. —

Zárt ajánlatok is elfogadtatnak.

Kelt Ratkón, 1880. évi november hó 18-án.

Gallo János, városi főbíró.

A RIMASZOMBATI TAKRÉKPENZTÁR-nál annak idején ki nem váltott, s meg nem hosszabbított

ZÁLOGTÁRGYAK ELADÁSÁRA

az árverés **f. hó 29-ének d. u. 2 óra**ja van kitűzve, miről az érdekelt felek ezennel értesítettnek.
Rimaszombat, 1880. nov. 8. Az igazgatóság.

ÜZLETHELYISÉG-VÁLTOZTATÁS.

Alulírott tisztelettel hozza köztudomásra, hogy az eddig Kalla Mihály ur Cserencsényi utcán levő házában létezett

KÖNYVNYOMDÁJÁT

ugyancsak a Cserencsényi utcán lévő özv ALMÁSSYNÉ-féle házba helyezte át.

Midőn e körülményre a t. közönség figyelmét felhivná ajánlja magát mindenféle nyomdai munkák legjobb és lehető legolesőbb áron való kiállítására. Készít: könyveket, füzeteket, időszaki- és folyóiratokat. Továbbá: hirdetményeket, falragaszokat, körleveleket, esketési- és gyászjelentéseket. Tánczvigalmi- és mindennemű meghívó-leveleket, tánczrendeket. — Árjegyzékeket, számlákat, táblázatokat, étlapokat, és látogató jegyeket. Egyáltalában minden alkalmi munkát. — Elvállal politikai vagy szépirodalmi heti- és havi közlönyöket nyomtatásra és szétküldésre, jótállva a pontos megjelenésért.

==== Vidéki megrendelések lehetőleg g y o r s a n és jutányosan eszközöltetnek. =====

Hirdetések a „GÖMÖR-KISHONT“ részére felvétetnek és jutányos áron számíttatnak. Többszöri hirdetmény árleengedésben részesítettik.

Teljes tisztelettel

STEFANOVICS JÓZSEF.